

RAZGOVOR BOŽIDAR BIŠKUPIĆ, MINISTAR KULTURE, GOVORI O SVIM OTVORENIM PITANJIMA KULTURNE POLITIKE

Hrvatska književnost za Europu je spremna

DOBRE ŠANSE "Mislim da imamo vrlo dobru književnost, i suvremenu i 'staru', i da s ulaganjem u dobre prijevode i kvalitetnu promociju imamo šanse u Europi, no ne zaboravimo na kvalitetnu likovnu ili glazbenu scenu"

piše Vesna LAUŠIĆ

Uoči ulaska u četvrtu, predizbornu godinu njegova drugog (ne i uzastopnog) mandata, s ministrom kulture Božom Biškupićem razgovarali smo o onim aktualnim pitanjima hrvatske kulture na koja će kao čelni čovjek Ministarstva kulture (i) u idućoj godini uvelike moći utjecati.

Proračun Ministarstva kulture veći je nego ikada do sada, no najveća povećanja idu zaštiti kulturne baštine i investicijama. Što je s programima u kulturi? Što je programski prioritet Vašeg ministarstva?

- Kad smo pripremali proračun, bio sam svjestan da moramo ustrajati na velikom, razvojnom programu za sve hrvatske krajeve. Uz investicije na značajnim objektima knjižnica u Splitu, Rijeci, Karlovcu, Virovitici i Ogulinu, tu su i novi muzeji u Zagrebu, Vidu, Osijeku i Zadru te Galerija umjetnina u Splitu, što su samo neki od programa koji će se ostvariti u 2007..

MSU nije upitan

Nastavak gradnje i završetak u roku nove zgrade Muzeja suvremene umjetnosti u Zagrebu nije, dakle, uopće upitan?

Što se Ministarstva kulture tiče, MSU ni u kojem slučaju nije upitan.

Jeste li o tome razgovarali s nekim u Gradu?

Smatrao sam da za to nema potrebe. Mislim da se radi samo o pretpostavkama nekih novinara u trenutku kada je Zagrebu smanjen proračun. Na kraju krajeva, stvorila se situacija da se izgradi Muzej suvremene umjetnosti i da Zagreb, ali i Hrvatska dobiju respektabilan prostor. Da je on potreban govori i činjenica što je

naš primjer poslužio mnogim drugim zemljama u Europi, gdje se na čitav taj projekt gleda vrlo pozitivno.

Otvorenje Muzeja možemo očekivati potkraj 2007.? Ili nekoliko mjeseci prije ili poslije ne igra bitniju ulogu?

- Jako nam stalo da taj muzej bude otvoren kako je i planirano; mi ispunjavamo sve svoje obveze. Problem je u tome što izvođač radova ne uspijeva potrošiti sav novac koji im osiguramo. Umjesto pedeset, oni potroše dvadeset milijuna kuna. A meni je teško suditi o stručnim objašnjenjima i opravdanjima koja nam za to nude.

Što mislite o koncepciji stalnog postava MSU koji priprema Zvonko Maković?

- Ne mislim ništa, jer takva koncepcija ne postoji.

Maković ju je prije nekoliko mjeseci izložio na konferenciji za novinare u HDLU-u.

- Nisam bio tamo pa ne mogu govoriti o tome. Postoji samo muzeološka koncepcija za novi stalni postav MSU-a koju je usvojilo Hrvatsko muzejsko vijeće na sjednicama 1997., 1998., 2004. i 2006. godine. U zaključcima je uvijek stajalo da koncepciju stalnog postava trebaju raditi kustosi, zaposlenici MSU-a koji skrbe o svojim zbirkama. Koliko mi je poznato, koncepciju su izradili preminuli Marijan Susovski i Leonida Kovač, dugogodišnja kustosica MSU-a.

Nemam ništa protiv Makovića

Ali, Leonida se povukla, Grad Zagreb je s Makovićem potpisao ugovor, a i ravnateljica MSU Snježana Pintarić je izjavila kako koncepciju novog postava radi Zvonko Maković, kojega su podržali i mnogi ugledni stručnjaci, akademici i slično. Je li istina da do problema dolazi zbog osobnih netrpeljivosti između Vas i Makovića?

- Ne, naravno da ne. Nemam ništa protiv Makovića, čak mi je simpatičan onaj njegov unutarnji nemir. On je prije nekoliko dana bio kod mene u Ministarstvu radi potpisivanja ugovora vezanih uz Hrvatski PEN centar. A što se tiče Grada Zagreba, on je ugovor s Makovićem potpisao tek u lipnju ove godine.

Poštujem stručnjake

Muzejsko vijeće ima samo savjetodavnu ulogu i odluku u konačnici ipak donosite Vi. Budući da je za izradu koncepcije potrebno određeno vrijeme, do kada će se čekati s rješavanjem tog problema?

- Ja samo inzistiram na poštovanju procedure, odnosno na poštovanju odluka koje je donijelo Hrvatsko muzejsko vijeće. Iako su odluke vijeća savjetodavne, ja, suprotno onomu što mi se povremeno imputira, poštujem mišljenja stručnjaka.

Kako komentirate činjenicu, o kojoj je pisao kazališni kritičar Jasen Boko, da nacionalne kazališne kuće, uz iznimku riječke, ne daju osobite umjetničke rezultate, o čemu svjedoči i činjenica da ih gotovo nije bilo među nominiranima za nagrade hrvatskoga glumišta?

- Ne patim od "hrvatskog sindroma", ne kritiziram sve što je naše. Odluke o nagradama donosi žiri, i to su njegove ocjene.

U 2007. će za književnoizdavačku djelatnost biti izdvojeno 61,5 milijuna kuna. Postoji li neka strategija u otkupu knjiga? Je li istina da osobno smanjujete iznose koje knjigama dodijeli Vijeća za otkup?

- Zakon nas obvezuje na formiranje Vijeća, koje je sastavljeno od stručnjaka. Imam povjerenja u njih, a novac se raspoređuje prema kriterijima koje je vijeće uspostavilo na početku svoga mandata. Stoga je podmetanje kada kažete da njihove odluke ne poštujem. Nije istina da smanjujem iznos i mijenjam odluke, premda po zakonu i na to imam pravo. Iskustvo pokazuje da se, uz neka odstupanja zbog kojih nisam najsretniji, Vijeće za knjigu pridržava dogovorenih kriterija.

Hoće li Ministarstvo kulture poduzeti nešto za oporavak gotovo izumrle mreže neovisnih knjižara? Što je sa spominjanim natjecajima za projekte neovisnih knjižara?

- Jedinstvena cijena knjige bi na tom planu trebala učiniti puno. Kada nakladnici više ne budu mogli prodavati knjige u prvoj godini izlaska jeftinije izvan knjižara, bolje reći pred njihovim vratima već dva ili tri mjeseca nakon izlaska knjige, taj će se problem riješiti. Osim toga već sam s ministrom gospodarstva razgovarao o mogućnostima dobivanja povoljnih kredita.

Ne zapostavljam alternativu

U sličnoj, ako ne i gorjoj situaciji su nezavisna, umjetnička i kinotečna kina. Može li država nešto učiniti da spriječi potpunu komercijalizaciju kinorepertoara?

Nažalost, problem urušavanja kinomreže počeo je i prije 90-ih. Preporučujemo i preporučit ćemo jedinicama lokalne samouprave da stimuliraju preuređenja kinodvorana, a gdje je to moguće iz sredstva investicija pomažemo u osuvremenjivanju domova kulture u kojima se često nalaze i kinodvorane.

Kada se usporede proračuni Vašeg ministarstva i onoga prošloga ministra Antuna Vujića, upada u oči znatno smanjenje sredstava za tzv. alternativnu scenu, nove medijske kulture i nezavisne udruge, za koje se često čuje kako nas ponajviše pozicioniraju na karti Europe i svijeta. Zašto je to tako?

- Opet mi podmećete, Vujić je samo jednom, i to u predizbornoj 2003., novim medijskim kulturama povećao sredstva, a u ostalim godinama, dakle za mojega mandata, ne zaostajemo. U budžetu za sljedeću godinu znatno smo povećali sredstva i za nove medijske kulture i udruge u kulturi. Dio

sredstava oni ostvaruju i preko programa i nitko ne zapostavlja taj segment.

Jako puno putujete. Na kojem području kulture, prema Vašem mišljenju, Hrvatska ima najviše šansi da bude prepoznata u i Europi i svijetu?

- Mislim da imamo vrlo dobru književnost, i suvremenu i "staru", i da s ulaganjem u dobre prijevode i kvalitetnu promociju imamo šanse u Europi, no ne zaboravimo na kvalitetnu likovnu ili glazbenu scenu.

Uskoro jedinstvena cijena knjige

- Da sustavno skrbimo o piscima i prevoditeljima svjedoči i činjenica da smo ove godine uveli potpore piscima i prevoditeljima, ali i izdavanju knjiga domaćih pisaca na strane jezike. Očekujem da će se uskoro zaključiti sporazum o jedinstvenoj cijeni knjige, koji je izradila Zajednica nakladnika i knjižara. Što se tiče prioriteta, u Javnom pozivu za potporu izdavanju knjiga i otkup jasno je istaknuto da se prednost daje suvremenoj domaćoj produkciji, prijevodima koji predstavljaju opća kulturna dostignuća te pripremi odabranih i sabranih djela hrvatskih književnika - kaže ministar.

Novi će zakon filmu donijeti više novca

Nema djelatnosti kojoj nisu povećana sredstva, napominje ministar Biškupić:

- Na primjer, u filmskoj djelatnosti, uz koju najavljujem i novi zakon koji će omogućiti i dodatne novce za daljnji razvoj hrvatskog filma, sredstva za hrvatsku knjigu su veća za 26,5 posto, za glazbenu i kazališnu djelatnost, knjižnice, međunarodnu kulturnu suradnju...

Jedan od velikih projekata je nastup Hrvatske na sajmu knjiga u Leipzigu 2008. u čijoj se realizaciji očekuje sudjelovanje svih relevantnih nakladnika, urednika, urednika časopisa, voditelja sajmova i festivala u Hrvatskoj te pisaca, prevoditelja, kritičara i drugih kulturnih djelatnika. Na čelu ekipe koja će organizirati naš nastup je akademik Nikica Petrak, pjesnik i odličan znalac hrvatske književne scene i vrstan poznavatelj njemačkog jezika, a tu je i dr. Alida Bremer, ugledna prevoditeljica, književna povjesničarka i kritičarka koja već godinama intenzivno promiče hrvatsku književnost u Njemačkoj, a koja je s Györgyom Dalosom izradila i novi plan nastupa.

<http://www.slobodnadalmacija.hr/20061218/kultura01.asp>